

BRUS

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

FRÅN UNGDOMSSTYRELSEN

2007 NR 4

I DETTA NUMMER: TRENDBROTT: UNGA ALLTMER POSITIVA TILL INVANDRARE
• "NÅGONTING ÄR KONSTIGT - DET BOR JU BARA INVANDRARE HÄR" • UNGDOMAR BLIR FÖREBILDER FÖR ANDRA UNGDOMAR • ALLA SOM VILL SKA FÅ VARA MED • UNGA MÅR ÖVERLAG BRA - MEN PSYKISKA HÄLSAN FÖRSÄMRAD • "DET ÄR VÄLDIGT MYCKET TRYCK FRÅN SAMHÄLLET PÅ UNGDOMAR" • UNGA LEVER I SINA EGNA VÄRLDAR • **NOTISER SID 11 OCH 12**

UNGDOMSTID

NAMN: Hans Alfredson

YRKE: folkkär artist

FÖDD: 1931

Ihsan Kellecioglu
handläggare
Ungdomsstyrelsen

JAG VILL SE SVENSSON SOM VILKEN IBRAHIMOVIC SOM HELST

Under alla mina år i Sverige har jag alltid haft ett självklart svar på den klassiska frågan om vilket lag jag skulle hålla på om Sverige mötte Turkiet i fotboll. Svaret var Turkiet såklart. Men för någon vecka sen efter att ha kollat på en fotbollslandskamp så kände jag att det inte var lika självklart längre.

Jag insåg plötsligt att det fanns en massa spelare med namn som Ibrahimovic, Bakircioglu, Shabaan. Spelare som jag kunde identifiera mig med på ett helt annat sätt än när de bara hette Svensson och Andersson. Det svenska landslaget har på något sätt satt fingret på hur dagens Sverige borde se ut, ett landslag som kämpar för ett gemensamt mål med en mångfald av individer, inte en mångfald av svenskar och "invandrare".

För att nå ett sådant samhälle måste alla medborgare utmana och uppdatera sin personlighet. Varje individ måste på något sätt vara med i sammanhang som ligger utanför deras vardag så att de kan utmana och brottas med sina fördomar. Ett verktyg för att lyckas med detta är EU-programmet Ung och Aktiv i Europa där ungdomar har möjlighet att träffa andra ungdomar i Europa. När ungdomar åker ut i Europa får de veta mer om andra kulturer och de kan också få en direktupplevd förståelse för andra kulturer genom att deras fördomar och förutfattade meningar utmanas i den nya miljön.

För ungdomar med utländsk bakgrund kan det handla om att de får svara på frågor om svenska samhället. I Sverige får de mest frågor som handlar om deras "icke-svenska" bakgrund. Men utanför Sverige får de chansen att beskriva hur de lever sitt liv i Sverige och de känner sig kanske för första gången som svensk, som en del i det svenska samhället. För ungdomar med svensk bakgrund handlar det främst om att utmana sin personlighet och kanske inse att ens svenska vardag inte alltid är lösningen på allt.

Det är skapandet av liknande förståelsestrukturer som kommer att utveckla vår syn på det mångkulturella samhället men också synen på oss själva som individer i det svenska samhället. Det är när vi tillsammans har förstätt att vi har ett gemensamt mål som vi kan sluta gruppera individer och istället se dem som vilken Svensson eller Ibrahimovic som helst.

Ungas attityder

I dag är det mer okej att vara flykting. Det visar Ungdomsstyrelsens nya rapport *Unga med attityd*.

- – En stor andel unga är födda utomlands eller har föräldrar med utländsk bakgrund. De reser mycket och har vänner från andra länder, säger Susanne Zander, utredare på Ungdomsstyrelsen, i ett försök att förklara resultaten.

Ofta framhålls att Sverigedemokraterna rekryterar allt fler väljare bland ungdomar. Statistiskt sett är det unga män med arbetarbakgrund som går med. Ungdomar överlag däremot är mer positiva till flyktingar än tidigare.

År 1993 svarade 70 procent i 16–29-årsåldern att Sverige borde ta emot färre flyktingar. I dag är den siffran nere på 40 procent.

Susanne Zander går så långt att hon talar om ett trendbrott:

– Framförallt är det unga män som ryckt upp sig. På 14 år har de gått från att ha varit minst toleranta till att vara näst mest toleranta.

Enligt studien är fördomsfrihet delvis en klassfråga. De som har det tuftt i samhället själva är mindre toleranta mot andra. Mest fördomsfria är unga

kvinnor, sedan kommer unga män och till sist äldre kvinnor och män.

Generellt sett förändras många attityder med åldern. Äldre människor är i regel mer intresserade av lokalpolitik eftersom de har erfarenhet av barn som går i skolan och ett eget boende. Det blir helt enkelt mer viktigt att hänga med i vad som händer på bostadsområdet och att påverka skolfrågor. Varken attityden till invandrare eller homosexuella tycks följa mönstret.

Äldre har inte större erfarenhet på de här områdena, snarare är det tvärtom, säger Susanne Zander.

lfrågasätter kärnfamiljen

Hela 70 procent av ungdomarna tycker att homosexuella ska ha rätt att gifta sig. Av de vuxna instämmer bara 50 procent. En majoritet av ungdomarna tycker också att homosexuella har lika goda förutsättningar som heterosexuella att vara bra föräldrar. Här svarar bara 44 procent av de äldre ja.

Svårtolkade resultat

Nyligen presenterade Manpower Work Life en utredning som visade att ungdomar är mer skeptiska till invandrare på jobbet än resten av befolkningen. Bara 41 procent av ungdomarna jämfört med 55 procent av befolkningen överlag tror att invandrare har ett positivt inflytande på arbetsplatsen.

Susanne Zander gör en annorlunda tolkning. Självt tycker hon inte att det är solklart att svara ja på om invandrare som grupp har ett positivt inflytande:

– Det är individuellt. De är som vilka medborgare som helst.

Mer än hälften av ungdomarna i 18–24-årsåldern tror inte heller att arbetsplatsen påverkas alls av att det finns invandrare där. Motsvarande siffra för ett tvärsnitt av befolkningen är 43 procent.

– Jag tolkar det mer som att äldre personer jobbar på arbetsplatser där det finns färre personer med utländsk bakgrund.

– Attityden har blivit mer positiv både bland unga och äldre. Det visar flera rapporter.

Susanne Zander tror att det kan bero på att många kändisar kommit ut ur garderoben och att det finns mer information.

– Homosexualitet är inte främmande. Man behöver inte sticka under stolen med det. Det man möter är man också mer positiv till.

Och det finns det faktiskt bevis på. Till exempel så är ungdomar som har många kompisar från andra länder mer toleranta mot flyktingar än andra.

Inställningen till flyktingar är svårare att mäta än attityden till homosexuella.

– Det kan handla om människor från 150 olika länder. Det går inte att tala om flyktingar eller invandrare som en grupp.

POSITIV TREND. Unga är mer positiva till flyktingar och homosexuella i dag jämfört med för 14 år sedan. Susanne Zander, utredare på Ungdomsstyrelsen, har varit med och jobbat med rapporten.

Det finns en uppsjö av attitydundersökningar. Varför ska man tro på *Unga med attityd*?

– Vi vill inte kränga något till en speciell målgrupp utan mäta ungas attityder.

Studien ska komplettera andra rapporter.

– Vi vet att många unga är arbetslösa. Är det ett problem? Ja, okej det är det eftersom de tycker det själva. Då har vi lärt oss något om hur unga tänker.

Unga med attityd är en av många studier som lämnas till regeringen för att hjälpa den att avgöra vilka ungdomspolitiska områden som ska prioriteras.

– Ett viktigt resultat är att de som har varit arbetslösa tycker det är viktigt med fast anställning. Och hälften av 16–29-åringarna har någon gång varit utan jobb.

Något annat som Susanne Zander tycker är slående är hur dålig hälsa och dåliga relationer till föräldrar och vänner hänger ihop med arbetslöshet och dålig ekonomi.

– Genom att förbättra ungdomars ekonomi och deras situation på arbetsmarknaden förbättras också deras hälsa och relationer. Det borde vara lönsamt eftersom de har så många år framför sig som skattebetalare. ■

FAKTA

• För fjärde gången har 6000 unga fått frågor om attityder till arbete, boende, hälsa, utbildning, demokrati, inflytande och fritid. I studien finns också en jämförelsegrupp med 35–74-åringar som gör att det går att se generationsskillnader. Den första undersökningen gjordes 1993.

• Läs mer på:
www.ungdomsstyrelsen.se

**“Någonting är konstigt
– det bor ju bara invandrare här”**

text & foto: Anette Persson

– Invandrare kan inte bli lika bra som “svenskar” och svenskar” kommer alltid att få det bättre. Så säger de ungdomar som forskaren Nihad Bunar har intervjuat i socialt utsatta bostadsområden om sina möjligheter i framtiden.

- ▶ Nihad Bunar, docent i sociologi vid Stockholms universitet, har intervjuat 113 ungdomar i socialt utsatta områden om deras syn på skolan, bostadsområdet och framtiden. På en föreläsning för cirka 100 deltagare från bland annat ungdomsorganisationer, fritids-gårdar och flyktingmottagningar berättade han om resultaten.

De ungdomar som har bytt från förortsskolan till en skola i innerstaden sa att de hade gjort det för att slippa att bli sammankopplade med det dåliga rykte och den låga status som man enligt dem får om man går i en skola i ett invandrartätt område.

– Deras föräldrar ville också att de skulle byta skola för att de ska lära sig svenska och få svenska värderingar och ett svenskt nätverk eftersom det är det som samhället efterfrågar, säger Nihad Bunar.

– Om skolor och föreningar samarbetar kan man få bort fördomar och diskriminering, säger forskaren Nihad Bunar.

– Det finns en föreställning om någon sorts lagom blandning för integration, fortsätter han. Om det är för många invandrare i en skola till exempel drar det ned på skolans status och rykte. Cirka 30–35 procent invandrare är lagom men 40–45 procent är för många.

De ungdomar som går kvar i förortsskolan trivdes med sitt område, kände sig trygga eftersom alla känner varandra, men sa att: “Någonting är konstigt – det bor ju bara invandrare här”.

– De tyckte att det var tråkigt att det inte fanns så många “svenskar” i bostadsområdet, säger Nihad Bunar. De var osäkra på om de pratar bra svenska eftersom de inte har svenskar att mäta sina språkkunskaper med och eftersom de alltid får höra att de måste lära sig att prata bra svenska. De ville också mäta sina värderingar med svenskar.

Överlag bar alla på en känsla av isolering och underlägsenhet gentemot jämnåriga svenskar. De tyckte också att svenskar ser ned på invandrare.

– Med vardagliga möten med svenskar skulle det inte bli sådana konsekvenser för självkänslan, säger Nihad Bunar. Det skulle också dämpa det negativa ryktet – att det är mer bråk i skolan för att det bara går invandrare där.

Samtidigt sa ungdomarna att det var bra att det bara var invandrare i om-

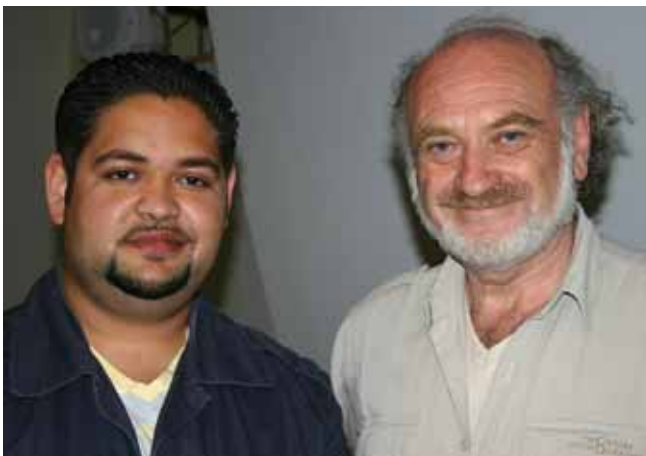
rådet: ”om det var många svenskar här skulle de bara dissa oss”.

– Problemet är hur folk ser på dem som bor i området och på institutionerna i området, till exempel skolan, säger Nihad Bunar. Det är bristen på mötesplatser som skapar kategoriseringarna och som kan leda till sammandrabbningar. Lösningen är att samarbeta mer med varandra.

– Vi måste bryta ned de artificiella gränserna mellan vi och dem, fortsätter

han. Om skolor och föreningar samarbetar kan man få bort fördomar, diskriminering och skapa ett rättvisare samhälle. Det skulle också återupprätta skolornas trovärdighet, fortsätter han.

– Etniska ungdomsorganisationer har också en roll i detta och de kan samarbeta med andra organisationer, avslutar Nihad Bunar. Det är också viktigt att samarbeta för att det är kul och inte bara i integrationsfrämjande syfte. ■

Kolja Sarov och Géza Nagy letar förebilder bland romska ungdomar.

Ungdomar blir förebilder för andra ungdomar

Skapa romska förebilder, utgå från individens behov idag och arbeta tillsammans med andra. Så jobbar föreningen Romano Podo för att förbättra möjligheterna för romska ungdomar i det svenska samhället.

► Föreningen Romano Podo driver sedan i januari 2007 projektet *Ett steg i taget* som går ut på att förebygga missbruk och kriminalitet bland romska ungdomar i Göteborg.

– Vi vill slussa in ungdomar i arbetslivet eller i utbildningar, säger Géza Nagy, projektadministratör. Vi vill också stärka ungdomarnas självkänsla och identitet.

– Vi vill göra det tillsammans med romer och inte för romer, fortsätter han. Tidigare omyndigförklarade samhället

romerna men nu säger man att nu får ni göra det själva. Men romerna kan inte på en gång lära sig hur de ska göra.

Projektets idé går ut på att hitta romska ungdomar som har potential att bli förebilder för andra romska ungdomar. Kolja Sarov är projektledare och ingår själv i projektet.

– Kolja är den främste av förebilderna i och med att andra ungdomar ser att han lär sig och växer som projektledare, säger Géza Nagy.

Det gäller också att förankra idéerna hos föräldrarna så att de kan bekräfta ungdomarna i att de gör rätt. Projektet vänder sig till killar i 18–24-årsåldern.

– Det är lättare att få in killarna i ett sådant här projekt, säger Géza Nagy. När föräldrarna ser att det går bra för dem är det lättare att få dem att släppa iväg tjejerna sedan.

– Vi intervjuade 48 ungdomar och frågade dem vilka mål de har i livet och

Fortsättning ►

sedan valde vi ut sju personer som var intresserade av att vara förebilder, säger Kolja Sarov.

Det visade sig att ungdomarna överlag hade bristande grundutbildning och de saknade också arbetslivserfarenhet.

Genom att ta reda på ungdomarnas framtidsplaner sätter ledarna och ungdomarna upp individuella handlingsplaner tillsammans.

– Det handlar om att ta ett steg i taget och vi utgår från individens behov idag, säger Géza Nagy. Om någon vill starta en restaurang till exempel kanske det första steget är att gå en kockutbildning. Det ger motivation och då får vi ungdomarna att stanna kvar i skolan.

Det blir många telefonsamtal berättar Géza. Samtal till vuxenutbildningen eller folkhögskolor för att ordna en

studieplats. När ungdomarna kommit in på en skola är inte jobbet klart utan ledarna håller kontakten och följer upp hur det går för dem.

– Vi jobbar över myndighetsgränser och med andra föreningar, säger Géza Nagy. Vi försöker skapa mötesplatser och kontakter i det svenska samhället så att ungdomarna lättare kan få jobb och lära sig svenska. ■

Alla som vill ska få vara med

Jobba tillsammans med andra föreningar, ge inte upp, informera på olika språk. Det är några erfarenheter som scouterna har gjort när de arbetat med att värva medlemmar ur nya samhällsgrupper.

► Scouterna arbetar med integration i projektet *Breddad rekrytering*. För dem handlar det om rättvisa och överlevnad.

– Alla som vill ska få vara med, säger projektledaren Åsa Olsson. Vi kan inte utesluta personer på grund av ekonomi, kön eller etnicitet.

– Darwin sa att det inte är den starkaste arten som överlever utan den som är mest benägen att svara på förändringar, fortsätter hon. Om vi inte förändras dör scoutrörelsen ut.

Och utan personer med olika bakgrunder blir det svårt att veta vilka behov som finns i samhället menar hon.

Scouterna arbetar både internt och externt med integration. Det interna arbetet handlar om att utbilda scoutledare, styrelsen och anställda på kanslier om normer och värderingar i organisationen. Det externa arbetet gäller medlemsrekrytering och drivs i stadsdelen Hyllie i Malmö och i norra Järva i Stockholm.

För att alla ska ha råd att vara med i scouterna har man köpt in ett förråd av gummistövlar, campingkök, regnkläder och liggunderlag som folk som behöver kan låna. Att vara med kostar 10–50 kronor per termin.

För att få kontakt med boende i området där man vill rekrytera medlemmar gäller det att hitta spindeln i nätet, det vill säga den person i området som alla känner till.

– Vi kan inte utesluta personer på grund av ekonomi, kön eller etnicitet, säger Åsa Olsson i scouterna.

– Och det man framförallt behöver är envishet, säger Åsa Olsson. Först kom inga alls till mötena vi höll, varken barn eller föräldrar. Men vi gav inte upp och efteråt har vi fått ”cred” just för det. Många organisationer kommer till området, men ger upp och drar sig ur och då känner sig de boende besvikna.

En hjälp är att jobba tillsammans med andra aktörer i området. Det kan vara etniska organisationer, fastighetsägare, skolan eller andra som är engagerade på fritidsområdet.

– Det är också viktigt att synas i olika sammanhang, till exempel på basarer eller hos fotbollsföreningen, säger Åsa Olsson. Tänk också på att ha information på olika språk och utgå ifrån att ingen vet vilka ni är.

Hon berättar att det var svårt i början att rekrytera ledare bland föräldrarna. De behövde först lära sig om föreningskunskap. Nu har hälften av ledarna utländsk bakgrund. Det är också bra att börja med verksamheten först och få barnen intresserade. Sedan kan man bjuda in föräldrarna och bilda styrelse.

– Det positiva med vårt arbete är att vi ser att stökiga barn och ungdomar har fångats upp i ett sammanhang där de får stöd och de utvecklas och växer som individer, säger Åsa Olsson. ■

LÄS MER

• För mer information gå in på:
www.scout.se/mangfald

UNGA MÅR ÖVERLAG BRA

- men psykiska hälsan försämrad

text: Elisabet Wahl & foto: My Hellsten

Det finns både bra och dåliga nyheter i Ungdomsstyrelsens senaste rapport om ungas hälsa. De allra flesta svenska ungdomar uppger att de mår bra. Samtidigt är ungdomar den grupp där den psykiska hälsan har försämrats mest.

► Nu är *Fokus 07* här. En rapport som utslutande handlar om hälsa och utsatthet bland ungdomar mellan 16 och 25 år. Så hur mår den gruppen i dag? Enligt *Fokus 07* är det inte helt lätt att ge något snabbt och enkelt svar på den frågan. På ett sätt kan man säga att svenska ungdomar överlag mår ganska bra i dag.

- När de själva får uppge hur de mår säger de flesta att de mår bra. Endast 5 procent uppger själva att de mår mycket dåligt, säger Lisa Modée, utredare på Ungdomsstyrelsen.

Samtidigt finns det en hel del orosmoment som visar sig när ungas svar analyseras på djupet. Om man jämför med andra åldersgrupper har unga mellan 16 och 25 år haft den allra sämsta utvecklingen när det gäller psykisk ohälsa, det vill säga ont i magen, oro och sömnsvärigheter.

- Det här är naturligtvis ett dåligt tecken. Det tyder på att vårt samhälle inte främjar ungas hälsa på ett sätt som är önskvärt, säger Lisa Modée.

De undersökningar som ligger till grund för *Fokus 07* visar också att de unga tjejerna mår betydligt sämre än sina jämnåriga killkompisar. När det gäller den psykiska hälsan mår tjejerna faktiskt sämst av samtliga åldersgrupper. Den exakta orsaken är dock svår att peka ut.

Stereotypa könsroller

- Någonstans så lever kanske inte killar och tjejer på lika villkor. Det är också en spegling av stereotypa könsroller - tjejer känner efter och pratar om sina problem och killar håller tyst om det som de känner. Och de unga kvinnor som lämnat skolan stressar upp sig mer än vad killarna gör över situationen på arbetsmarknaden.

En annan faktor som återkommande pekas ut som ett stressmoment är enligt Lisa Modée skolan.

Pressen att få bra betyg gör många av dagens unga oroliga och uppjagade. Stressen upplevs som lika stor oavsett

vilken typ av gymnasieprogram man går.

- En förklaring kan kanske vara att eleverna numera får många slutbetyg per läsår. Man kan inte ha några svackor. Många upplever också de sista åren i högstadiet som jobbiga. Om man inte får bra betyg där kommer man kanske inte in på den gymnasielinje man vill.

Däremot spelar social bakgrund mindre roll än vad man kanske kan tro. Att föräldrarna har låg lön är i sig ingen säker indikation på att barnen i den familjen har problem med hälsan.

Skillnaden finns mellan de familjer som lever på olika typer av försörjningsstöd och de som inte gör det. I de familjerna finns det ofta andra problem än de rent ekonomiska. Även var någonstans i landet man bor påverkar.

- Vi har sett att unga som växer upp i kommuner med hög avflyttning och hög arbetslöshet upplever att de har

Fortsättning ►

dålig självkänsla. De känner sig oroliga inför framtiden. Det finns också många utmaningar i storstadskommunerna där skillnaderna mellan olika stadsdelar kan vara stora.

Det finns naturligtvis ungdomar som mår riktigt dåligt också. De är ingen enhetlig grupp, utan deras ohälsa kan bero på många olika faktorer. Men en sak som förenar de allra flesta är att de har problem hemma av något slag. Rejåla sådana. Många gånger är det föräldrarna som är problemet för de här ungdomarna.

– Det kan vara bristande engagemang eller för stark kontroll. Antingen får de här ungdomarna för mycket ansvar eller inget ansvar alls. Samtidigt har de svagt förtroende för andra vuxna. Problemet är att de som alltså bäst skulle behöva stöd från vuxenvärlden litar minst på dem och har svårast att ta kontakt med olika instanser. De vet inte heller vart de ska vända sig.

Vuxna letar riskfaktorer

När samhället försöker hjälpa de här ungdomarna hamnar fokus ofta på de saker som anses vara riskfaktorer som rökning, alkohol och droger, osäkert sex, brott och så vidare.

Lisa Modée skulle gärna vilja vända på begreppen och sätta in ungas problem i ett större sammanhang. Ungas problem är dessutom ofta mer konkreta än vad vuxna tror.

Så istället för att bara fråga efter och koncentrera sig på de faktorer som verkar ha samband med ohälsa bör man också leta efter de faktorer som skapar

en bra hälsa.

– Det vi har sett är att saker som till exempel närvarande föräldrar, en annan stödjande vuxen om föräldrarna inte fungerar, minst en vän utanför familjen, skolframgång och att ta hand om ett husdjur är sådant som kan bidra till att kompensera för andra problem.

Och det är just här samhället kommer in. Alla aktörer måste vara med i arbetet för att förbättra ungas situation och försöka få in så många skyddsfaktorer som möjligt i ungas liv.

Det kan handla om att erbjuda fritidsgrändar med generösa öppettider, många vuxna där ungdomar samlas eller möjlighet att få studie- och yrkesvägledning och stödundervisning i skolämnen man halkat efter i.

Hälsa som en stol

För att förtydliga resonemanget liknar Lisa Modée hälsa vid en stol där de fyra benen består av olika hälsfaktorer. Är alla fyra benen intakta är det inte svårt att sitta avslappnat och lugnt. Men tappar man ett ben eller om benen sitter löst blir det mycket svårare att sitta säkert. Det blir till slut nästan omöjligt att sitta kvar av egen kraft.

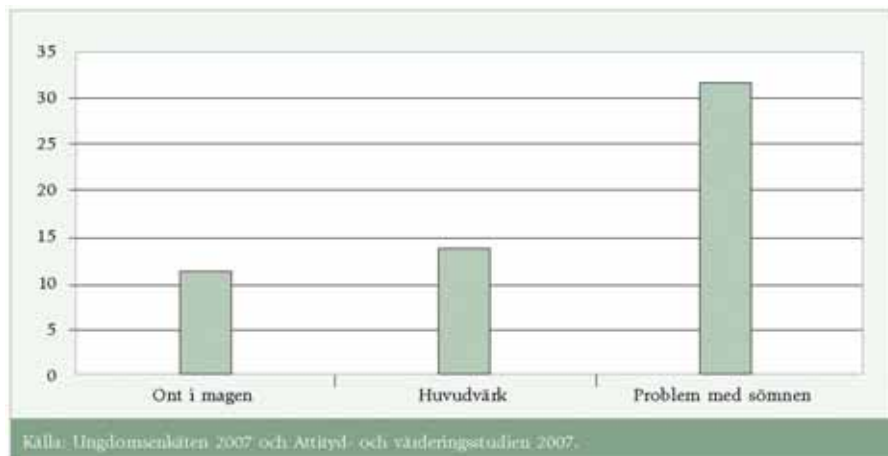
– Det går att kompensera för de där benen som har fallit bort. Men då måste vi inse att ungdomar inte bara finns i skolan och därför kan man inte bara ge skolan i uppdrag att lösa alla problem. Fler instanser måste vara involverade.

Avslutningsvis menar Lisa Modée att arbetet med ungdomars hälsa inte är ett ettårigt projekt utan måste präglas av mer långsiktighet. Och att vuxenvärlden

slutar se på ungdomar som om de vore en alldeles speciell typ av människor med helt annorlunda behov och känslor än resten av samhället.

– Dessutom måste man komma ihåg att ungdomars problem ofta är sammansatta och att det därför ofta krävs olika typer av insatser. Men i dag är det väldigt uppdelat: de som ansvarar för sexualupplysning sitter på ett ställe, de som jobbar med alkoholfrågor på ett annat och de som ansvarar för den psykiska hälsan på ett tredje. Men ofta hänger problemen ihop. Samverkan och helhetssyn är nödvändig för att ge unga det stöd de behöver, säger hon. ■

Andel unga med stressrelaterade symptom flera gånger i veckan, 16–25 år.

”Det är väldigt mycket tryck från samhället på ungdomar”

text: Elisabet Wahl
foto: Jessica Ström

Fokus 07 säger att svenska ungdomar mår ganska bra. Men vad säger ungdomarna själva? – Det är väldigt mycket tryck från samhället på ungdomar, säger Ida Dalebjer, 17 år.

► Unga och ungas hälsa är ett hett samtalsämne. Det märks inte minst när vi träffar Michaela Bäucke Kollem, Ida Dalebjer och Erik Måag för ett samtal. Alla tre är 17 år, går andra året på gymnasiet och bor i Leksand i Dalarna. Ämnet engagerar och åsikterna är många.

De är relativt eniga om att landets unga inte mår så bra som de skulle kunna göra.

– Många unga mår dåligt dag, det är jag helt övertygad om, säger Ida.

– Jag tror i och för sig att det beror på vilka man umgås med. Är man med i lugnare kretsar tror jag att man mår bättre än de som är ute och super varje helg, säger Erik.

De är dock helt överens om de bakomliggande orsakerna till den stress och

ohälsa som ändå finns: Samhället och de förväntningar som finns på hur unga ska vara och inte vara.

– Det är väldigt mycket tryck från samhället på ungdomar. Hur man ska se ut och vilka kläder man ska ha, säger Ida.

– Jag skulle vilja att man ändrade bilden över hur man ska vara, säger Michaela som tycker att bilden är väldigt trång och ytlig.

Skolan stressar

Rapporten pekar också ut skolan som ett annat stressmoment. Håller ni med?

– Ja, jag tror ungdomar stressar upp sig själva väldigt mycket och så jämför man med andra. Det blir som en tävling, menar Michaela.

– Verkligen! Jag känner mig jättestressad över betygen, säger Erik.

– Och så kollar man hela tiden var man ligger jämfört med andra, fyller Ida i.

De tre menar också att hur familjeförhållandena ser ut påverkar mycket kring hur man mår. Att ha en bra relation med sin familj och att ha nära vänner är en bra grundtrygghet, menar de tre. De ungdomar som inte har det så borde få mer hjälp av samhället.

– Nu blir det som en ond cirkel. Istället för att ta tag i problemen skriver man ut piller till unga, då stjälpes man bara istället för att hjälpa, avslutar Michaela. ■

LÄS MER

• Läs mer på:
www.ungdomsstyrelsen.se

Unga lever i sina egna världar

Populärkulturen har blivit normsättare i samhället. Unga skapar sina egna världar utifrån den och har svårt att ta in andra perspektiv och annan kunskap. Det ställer nya krav på lärare och fritidsledare. Det menar den tyske ungdomsforskaren Thomas Ziehe.

► Gamla kollektiva värderingar, skolornas bildningsideal och finkulturen har förlorat i värde och är inte lika normgivande i samhället idag. Istället har populärkulturen blivit den ledande kulturen. Det har inneburit en stor medvetandeförändring hos de unga menar Thomas Ziehe, professor i pedagogik vid Hannovers universitet.

– Ungdomarna lever i en audiovisuell miljö och genom medier, film och musik skapar de sina egna inre världar med specifika intressen, säger han. De kan gå in i och ut ur sin parallella värld precis när de vill via till exempel sms och mp3-spelare.

Ungdomarna har en djup relation till sig själva och skolan måste motivera dem på ett helt annat sätt idag för att de ska vilja gå ut ur sina egna skapade världar och möta annan kunskap och andra perspektiv.

– Förut kunde lärare säga att det här och det här måste ni lära er för att bli vuxna, säger Thomas Ziehe. Men idag ifrågasätter ungdomarna i ännu högre grad än tidigare varför de ska lära sig om ämnen och företeelser som tidigare togs som självklara. Till exempel att läsa om Kafka eller att lära sig hur man skriver en essä.

Thomas Ziehe menar att eftersom populärkulturen är normgivande idag är det inte bildning som står högt i kurs och det är lättare för unga att välja bort den. Det som finns i ungdomarnas egen skapade värld är det som de upplever och förstår som viktigt. Däremot har de svårare att se någon mening med det

– Genom medier, film och musik skapar ungdomar egna inre världar med specifika intressen, säger forskaren Thomas Ziehe.

som ligger utanför. Därför måste lärare förändra sin roll och bli mer som en turistguide som guidar eleverna ut i okänd terräng.

– Turistguiden skyller inte på turisten om denne inte vet något om till exempel pyramiderna, säger Thomas Ziehe.

Nya mötesplatser

Det är också viktigt att skapa mötesplatser i nya former där ungdomar kan möta andra ungdomar utanför den egna gruppen.

– Fritidsledarna måste vara inspirerade och vilja göra något nytt, säger Thomas Ziehe. Mötesplatserna ska ha struktur, regler och speciella arrangemang.

– Ungdomar idag hatar ostrukturerade situationer och behöver rutiner för att känna trygghet, fortsätter han. En snäll och strukturerad lärare är idealet.

Det är alla val och möjligheter som finns i samhället idag som gör att ungdomar behöver mer struktur. Den större friheten att välja själv och skapa sitt eget liv är positivt menar Thomas Ziehe. Men pressen att välja rätt och att lyckas gör ungdomarna mer sårbara.

– Det här gör att unga idag är konstant självreflekterande, säger han. De är lite barnsliga i det att de har svårt att handskas med motgångar, till exempel om de inte lyckas uppnå sina drömmar.

Enligt Thomas Ziehe är 10–15 procent av de unga trötta på pluraliseringen av samhället och skulle kunna vända sig till en fundamentalistisk ledare. Men fortfarande är 85 procent av alla ungdomar för en liberal livsstil.

– Men pluraliseringen skrämmer en del ungdomar, säger han. De letar efter homogena grupper och har inte så mycket kontakt med andra grupper.

Här finns ett problem med integrationen i samhället säger Thomas Ziehe.

– Andra generationens invandrare ville leva som alla tyskar eller svenskar, fortsätter Thomas Ziehe. Men det finns tendenser till "reethnification" bland den tredje generationen som innebär att man vill hitta sin identitet i den egna etniska gruppen. ■

FAKTA

- Lyssna på Thomas Ziehes föreläsning från Ungdomsstyrelsens rikskonferens

www.ungdomsstyrelsen.se

Notiser

Nya regeringsuppdrag:

Främja lokalt inflytande

Ungdomsstyrelsen ska stödja lokalt inflytande. Myndigheten ska bland annat kartlägga befintliga former för ungdomsinflytande, stödja lokalt nätverksbyggande, utvärdera modeller för inflytande och lyfta fram framgångsfaktorer i arbetet med ungdomsinflytande. Uppdraget ska ske i samråd med Barnombudsmannen, Sveriges Kommuner och Landsting, Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer, Sveriges Ungdomsråd och andra relevanta aktörer. Läs mer på www.ungdomsstyrelsen.se

Ansvar för Eurodesk

Ungdomsstyrelsen blir nationellt kontor för Eurodesk i Sverige. Eurodesk är ett europeiskt nätverk som sprider information om EU till unga. Nätverket har 950 lokala kontor, varav 9 i Sverige. Ungdomsstyrelsen kommer i första hand att skapa ett nätverk av vidareinformatörer. Läs mer på www.ungdomsstyrelsen.se

Analys om ungdomars villkor i utanförskapsområden

Ungdomsstyrelsen ska göra en tematisk analys om ungdomars villkor i utanförskapsområden. Analysen ska beskriva hur ungdomar har det i utvalda stadsdelar och särskilt fokus ska riktas på skola och arbetsmarknad. Uppdraget ska redovisas den 30 november 2008. Läs mer på www.ungdomsstyrelsen.se

Insatser för unga föräldrar

Ungdomsstyrelsen ska genomföra insatser för unga föräldrar som behöver stöd för att återgå till utbildning eller arbete. Ungdomsstyrelsen kommer att genomföra utbildningar för personal som finns i verksamheter som möter unga föräldrar under 25 år. Flera rapporter har visat att ungdomar med barn löper större risk än andra att hamna utanför utbildningssystemet och arbetsmarknaden. Förutom utbildningar för personal ska Ungdomsstyrelsen ge möjlighet till erfarenhetsutbyte och lyfta fram goda exempel på bra arbetssätt. Uppdraget ska redovisas den 31 januari 2009. Läs mer på www.ungdomsstyrelsen.se

UNGDOMSTID

På min tid gjorde man upp bakom vedstapeln

Namn: Hans Alfredson
Yrke: folkkär artist
Född: 1931

Hans "Hasse" Alfredson – Folkkär artist, komiker, regissör, författare och skådespelare. Upphovsman till barnviseklassikerna "Blommig falukorv" och "Styrman Karlssons äventyr med porslinspjäsen". Skansen-chef åren 1992–1995.

foto: Joakim Strömholm

Vad innebar det för dig att gå från barn till ungdomstid?

– För min del skedde det dramatiskt och inom loppet av några veckor. Min far dog i leukemi när jag var 15 år. Kvar blev min mamma med fyra barn varav jag var äldst. Det innebar ett slags tidig mandom.

Tror du att livet för dagens unga skiljer sig från när du var ung?

– Ja, ganska mycket. En stor skillnad är kontakten med världen i övrigt via mobiltelefoner, TV-spel, internet, chattande och bloggande. Jag tror att dagens unga har en mycket större umgängeskrets än när jag var ung men nu sitter man ensam på sitt rum och kommunicerar med andra. På min tid umgicks man hemma hos varandra och vi anordnade fester och maskerader. Många av vännerna från den tiden umgås jag fortfarande med – om de lever vill säga...

Vilka utmaningar tror du nästa generation unga kommer att brottas med?

– Jag upplever tillvaron som hårdare idag. Ta ungdomsväldet till exempel. Visserligen slogs man också på min tid. Vi gjorde upp bakom vedstapeln, men det var aldrig lika våldsamt, man knuffades mest.

– Sedan tror jag också att konsumtionen måste förändras, vi måste minska på resandet för miljöns skull. Jag har ett barnbarn som nyss kom hem från Mexiko. På min tid var det ovanligt att man reste så långt. Min första utlandsresa var till Norge. Dit liftade jag med en hundralapp hoprullad i strumpan utifall man blev rånad.

– Kanhända att framtida generationer också måste engagera sig politiskt och fatta fler beslut än vad dagens unga gör.

Notiser

Kristinehamn – Årets ungdomskommun 2007

Kristinehamn har utsetts till Årets ungdomskommun 2007 med motiveringen: Årets ungdomskommun 2007 är en kommun som under lång tid har arbetat målmedvetet för att förbättra ungdomars villkor och de har gjort det trots svåra förutsättningar. Särskilt uppmärksammas kommunens engagerade arbete för att öka ungdomars inflytande och för att bryta utanförskapet bland de ungdomar som står långt från arbetsmarknaden. Genom årets utmärkelse vill Ungdomsstyrelsen premiera satsningarna på ungdomar som en viktig del av det strategiska utvecklingsarbetet i kommunen. Läs mer på www.ungdomsstyrelsen.se

Ungdomsstyrelsens konferensturné nära dig!

Under mars och april kommer Ungdomsstyrelsen till fem orter i landet för att berätta hur ungdomar mår och vilka värderingar de har. Vi presenterar nya rapporterna *Fokus07 – En analys av ungas hälsa* och *Unga med attityd – Ungdomsstyrelsens attityd- och värderingsstudie 2007*. Välkommen till konferens i Umeå, Katrineholm, Stenungsund, Helsingborg eller Visby. Konferenserna vänder sig till tjänstemän, politiker och ungdomsledare som arbetar med kommunens övergripande ungdomsfrågor. Mer information från Per-Uno Frank. Anmälan i början av nästa år på www.ungdomsstyrelsen.se

Insatser för att bryta ungas utanförskap

Ungdomsstyrelsen ger stöd till sju regioner som verkar för att förebygga att unga hamnar utanför samhället. Stödet ges för att stärka kvalitets- och kompetensutveckling för dem som arbetar inom verksamheter som kommer i kontakt med unga. I regionerna samverkar flera aktörer över traditionella verksamhetsgränser som skola, socialtjänst, fritidsverksamhet, ideella organisationer och nätverk. Ungdomsstyrelsen har sedan 2006 haft ett uppdrag från regeringen att verka förebyggande och främjande för ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap. Läs mer på www.ungdomsstyrelsen.se

Konferens om idrottens sociala betydelse

Vill du utveckla din idrottsförenings sätt att arbeta för att nå de ungdomar som behöver en bra fritid? Jobbar du med att utveckla kommunens fritidsverksamhet och behöver ny kunskap om unga i riskzon? Välkommen till Ungdomsstyrelsens konferens den 30 januari 2008. Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth och Riksidrottsförbundets ordförande Karin Mattsson medverkar. Konferensen vänder sig till personer som arbetar med fritid, idrott och ungdomar i offentlig regi eller i föreningslivet. Sista anmälningsdag är den 11 januari 2008 på www.ungdomsstyrelsen.se

EN ANALYS AV UNGAS HÄLSA OCH UTSATTTHET

FOKUS07

KOMMER UT I JANUARI 2008

På senare år har ungas ohälsa fått stort utrymme i samhällsdebatten, inte minst i medierna. Bilden som målas upp är explosionsartad och negativ.

Men hur är det egentligen?

I *Fokus 07* tar Ungdomsstyrelsen hjälp av unga för att beskriva hur hälsan, och ohälsan, ser ut i ungdomsgruppen idag.

www.ungdomsstyrelsen.se/publikationer

UNGDOMSSTYRELSEN är en statlig myndighet som verkar för att unga ska få verklig tillgång till inflytande och välfärd. Det gör vi genom att:

- Ta fram och förmedla kunskap om ungas levnadsvillkor.
- Följa upp riksdagens och regeringens mål för den nationella ungdomspolitiken och stödja kommunerna i deras ungdomspolitiska arbete.
- Fördela bidrag till och stödja metodutveckling inom ungas egen organisering, mångfald och jämställdhet samt inom internationellt ungdomssamarbete.

BRUS ges ut av Ungdomsstyrelsen
ansvarig utgivare Gun-Britt Spring Larsson
redaktör Anette Persson
form Christian Serrano
omslagsfoto Mia Askerlund
ISSN 1404-5710

adress Ungdomsstyrelsen
Magnus Ladulåsgratan 63A
Box 17801, 118 94 Stockholm
tfn 08-566 219 00, fax 08-566 219 98
e-post info@ungdomsstyrelsen.se
webbplats www.ungdomsstyrelsen.se